

Klagenemnda for miljøinformasjon

Nemndsvedtak i sak 2018/11

Klager:

Innklaget: Ingeniørfirmaet Theodor Qviller AS
Ryenstubben 10, 0679 Oslo
Postboks 0-1 - 0612 Oslo

Saken gjelder

Saken gjelder informasjon om hva slags type plast som benyttes i Samsung luft/luft varmepumper og om produktene inneholder bromerte flammehemmere og eventuelt med hvilken mengde.

Saksgang

Klager har bedt Ingeniørfirmaet Theodor Qviller AS om informasjon om hvilke plastikktyper som er benyttet i Samsung luft/luft varmepumper og om de inneholder bromerte flammehemmere, og i tilfellet i hvilket omfang. Det er også spurt om varmepumpene er i samsvar med REACH og RoHS.

Theodor Qviller AS har i e-poster 7. og 18. juni 2018 informert klager om at varmepumpene er sertifisert gjennom CE, CETLus, Eurovent og Ahri og vist til informasjon på internett om sertifiseringene. CE-merking av varmepumpene innebærer at produktene anses for å være tråd med de krav som myndighetene har gitt i direktiv eller forordning. Virksomheten oversendte 20. august 2018 "Standards for Control of Substances used in products" og "Declaration of RoHS Compliance for Samsung Electronics Co. Ltd" til klager.

Klager mener dette fortsatt ikke besvarer spørsmålet om hvilken type plastikk som er brukt og om produktet inneholder bromerte flammehemmere. Virksomheten svarte i e-post 22. august 2018 at de ikke kommer til å besvare ytterligere henvendelser om dette og ber klager ta kontakt med Samsung direkte dersom klager har flere spørsmål. Klager henvendte seg til virksomheten på nytt, senest i e-post 26. september 2018. Disse henvendelsene er ikke besvart.

Klager fremmer i e-post 19. oktober 2018 en klage til Klagenemnda for miljøinformasjon. Nemnda forstår klager slik at spørsmålet om produktene er i samsvar med REACH og EU-direktivet RoHS anses besvart.

ABK AS har i brev 31. januar 2019 gitt tilsvar til klagenemnda på vegne av Theodor Qviller AS.

Klagers anførsler

Klager ønsker å vite hva slags plastikk som benyttes i varmpumpene og om det er bromerte flammehemmere i produktene fra Samsung og i hvilket omfang. Klager har erfaring med at deler av plastikken i luft/luft varmpumper gjennom tid og varme blir sprø og ødelagt.

Innklagedes anførsler

Innklagede mener kravet er urimelig eller vedrører forretningshemmeligheter, jf. produktkontrollen § 10 femte ledd a) og b). Det er urimelig at Samsung skal måtte beskrive plastprodukters sammensetning og anvendelse. Det er ikke i produsenten eller leverandørers interesse at konkurrerende aktører får innsyn i valg av tekniske løsninger og produkttegenskaper.

Det er ikke påvist negative egenskaper med varmpumpene. Tvert imot stimulerer myndighetene forbrukerne, næringslivet og offentlige innkjøpere til å investere i bærekraftige og miljøvennlige energisystemer. Klager har ikke sannsynliggjort at plastkomponentene eller andre komponenter i varmpumpene som leveres av virksomheten fører til eller har ført til brudd på produktkontrollen § 10 a) "*produktet inneholder komponenter eller har egenskaper som kan medføre virkninger som nevnt i produktkontrollen § 1*". Innklagede mener at påstanden om at varmpumpen blir sprø og ødelagt er ukjent for bransjen og innklagedes erfaringer er at deksler av plast holder hele produktets levetid med god margin.

Nemndas vurdering

Er klagefristen overholdt?

Klagefristen er etter miljøinformasjonsloven § 19 annet ledd tre uker fra vedkommende fikk svar fra virksomheten. Nemnda har i tidligere praksis (bl.a. KMI 2017/4) lagt til grunn at det vil være anledning til å prøve å få svar eller å ta opp saken på nytt hvis det ikke er gitt tilfredsstillende svar.

Det har vært flere runder med e-postkorrespondanse mellom klager og innklagede. Innklagede svarte sist i e-post 22. august 2018 og klager har etter dette sendt nye e-poster uten å ha fått svar (innklagede anså seg ferdig med saken). Her er det ikke gitt nytt svar etter siste henvendelse fra klager i 26. september 2018. Nemnda legger til grunn at klagen er innenfor klagefristen ettersom det har vært en pågående korrespondanse mellom klager og innklagede (selv om denne er avsluttet fra innklagedes side 22. august 2018).

Miljøinformasjon om produkter

Saken gjelder krav om miljøinformasjon knyttet til bestemte produkter og informasjonskravet må vurderes etter produktkontrollen. Formålet med denne loven er å forebygge at produkter og forbrukertjenester medfører helseskade og miljøforstyrrelse (produktkontrollen § 1).

Det følger av produktkontrollen § 10 første ledd at enhver har rett til informasjon om produktet inneholder komponenter eller har egenskaper som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse, hvilke komponenter eller egenskaper dette er og hvordan produktet må håndteres for å unngå slike virkninger.

Gjelder kravet produktinformasjon om forhold som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse?

Nemnda må vurdere om informasjonen som etterspørres gjelder produktinformasjon om forhold som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse, jf. produktkontrollen § 10 første ledd.

Elektriske og elektroniske produkter (såkalte EE-produkter) inneholder mange ulike stoffer, og noen av dem kan være helse- eller miljøskadelige. Bromerte flammehemmere er en fellesbetegnelse på en rekke stoffer som tilsettes ulike produkter for å gjøre dem mindre brennbare. Enkelte bromerte flammehemmere er akutt giftige for livet i vann, og flere av stoffene brytes svært sakte ned i naturen. Stoffene kan lagres og hope seg opp i mennesker og dyr. Noen av de bromerte flammehemmerne kan føre til leverskade, og noen kan være hormonforstyrrende, fruktbarhetsreducerende, fosterskadelige og kan gi skader på nervesystemet. Vi vet fortsatt ikke nok om stoffenes langtidseffekter. Disse stoffene kan finnes i EE-produkter, som for eksempel i kretskort, plastmaterialer og isolasjonsmaterialer av plast. De siste årene er det innført forbud mot produkter som inneholder de bromerte flammehemmerne penta-, okta- og deka-BDE og dessuten HBCDD.¹

Spørsmål om rett til produktinformasjon om helse- og miljøskadelige stoffer i elektriske produkter er tidligere behandlet av Nemnda i sak 2015/16, 2006/1 og 2018/1. I de to førstnevnte sakene kom Nemnda til at virksomhetene hadde plikt til å opplyse om en spesifikk type bærbar pc inneholdt flammehemmende stoffer som kunne medføre helseskade eller miljøforstyrrelse. I den siste saken var informasjonskravet likelydende med kravet i gjeldende sak. Nemnda mente at spørsmål om plasttyper og innhold av bromerte flammehemmere i varmepumpene var produktinformasjon om forhold som kan medføre helse- eller miljøskade og som derfor i utgangspunktet omfattes av informasjonsplikten i produktkontrollen § 10. Nemnda uttalte:

"Nemnda legger til grunn at elektriske produkter som varmepumper kan inneholde stoffer som kan være helse- og miljøskadelige. Bromerte flammehemmere finnes fortsatt i endel elektroniske produkter, f.eks. i plastkomponenter. Man finner bromerte flammehemmere i husstøv, og det er mulig at dette kommer fra EE-produkter. Stoffene kan videre slippe ut i miljøet hvis produktet ikke leveres til forsvarlig avfallsbehandling etter bruk."

Nemnda mener derfor at informasjonskravet også i denne saken gjelder miljøinformasjon som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse, jf. produktkontrollen § 10 første ledd.

---

¹ Nettstedet www.erdetfarlig.no og www.miljostatus.no

Kan informasjonen kreves av innklagede virksomhet?

Alle virksomheter som omsetter produkter har en aktsomhetsplikt om miljøfarlige stoffer i produkter de omsetter på markedet, jf. produktkontrollloven § 3 første ledd. Det følger av § 3 tredje ledd at de som produserer eller innfører produkter plikter å skaffe seg slik kunnskap som er nødvendig for å vurdere om produktet kan medføre miljøskade eller helseskade. I Ot. prp. nr. 116 (2001-2002) (s. 178) er dette nærmere omtalt: «I henhold til produktkontrollovens forarbeider innebærer dette en plikt til å ha oversikt over eksisterende kunnskap, men også å innhente opplysninger der man ikke har dem, og å utøve en viss kritisk sans overfor informasjonskilder og hvilke som er relevante og pålitelige.»

Produsent, importør, bearbeider og omsetter av produkter plikter å gi informasjon som omfattes av bestemmelsen, til etterfølgende salgsledd jf. produktkontrollloven § 10 syvende ledd. Den enkelte kan kreve miljøinformasjonen fra produsent, importør, bearbeider, omsetter eller bruker av et produkt, jf. produktkontrollloven § 10 annet ledd. Informasjonsplikten etter § 10 henger sammen med den kunnskapsplikten virksomheten har etter § 3.

Ingeniørfirmaet Theodor Qviller AS er importør, jf. opplysningene i e-post 18. mai 2018 til klager. Virksomheten selger ikke direkte til sluttkunde, men gjennom forhandlere i Norge. Klager kan velge hvem han vil rette informasjonskravet til. Nemnda legger til grunn at etterspurt produktinformasjon kan kreves av Ingeniørfirmaet Theodor Qviller AS.

Foreligger det forretningshemmeligheter eller er kravet "åpenbart urimelig"?

Dersom et krav om miljøinformasjon gjelder opplysninger som anses som forretningshemmeligheter, har virksomheten ikke plikt til å utgi informasjonen, jf. produktkontrollloven § 10 femte ledd bokstav b). Klagenemnda har i tidligere praksis lagt til grunn at en påstand om å avslå et krav med hjemmel i § 17 første ledd bokstav c) må være grunnlagt, og at behovet må være godtgjort av den som krevet hemmelighold, jf. nemndas vedtak i sak KMI 2004/18, KMI 2005/10, KMI 2007/11, KMI 2013/1 og KMI 2014/11. Dette følger også av rettspraksis (Rt. 2010 s. 385).

Opplysninger om at produkter inneholder miljøfarlige stoffer, er i seg selv ikke å anse som forretningshemmeligheter. Kjerneområdet for unntaket for forretningshemmeligheter er opplysninger om produksjonsmetoder eller sammensetningsopplysninger som andre virksomheter kan benytte seg av. Informasjonskravet gjelder ikke slike opplysninger og Nemnda kan derfor ikke se at det foreligger forretningshemmeligheter som det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde.

Spørsmålet blir etter dette om kravet kan avvises fordi det er "åpenbart urimelig", jf. produktkontrollloven § 10 femte ledd bokstav a). Bestemmelsen er en sikkerhetsventil for de mer sjikanøse tilfellene. Klagenemnda kan ut fra forholdene i saken ikke se at informasjonskravet er "åpenbart urimelig" eller at det foreligger noen unntak for informasjonsplikt i denne saken.

Har virksomheten oppfylt sin informasjonsplikt?

Innklagede har ikke besvart spørsmålet hvilken type plastikk som er benyttet i varmpumpene, om varmpumpene inneholder bromerte flammehemmere og i tilfellet

med hvilken mengde. Som nevnt er informasjonsplikten knyttet til virksomhetenes aktsomhetsplikt i produktkontrolloven § 3 og det vises til omtalen av dette i Ot. prp. nr. 116 (2001-2002) (s. 178) som sitert over.

Det er således et spørsmål om Theodor Qviller AS har gjort tilstrekkelig for å fremskaffe informasjonen hos sin leverandør eller produsent. Det fremgår ikke av saken om innklagede har forsøkt å få svar fra sin leverandør eller produsent på klagers spørsmål. Dette er innklagede forpliktet til etter loven. Innklagede bør i en eventuell henvendelse bakover i kjeden opplyse om bakgrunnen for spørsmålet og den plikten virksomhetene har etter produktkontrolloven til å gi slik informasjon til etterfølgende salgsledd.

Nemnda mener innklagede på denne bakgrunn ikke har oppfylt informasjonsplikten når det gjelder spørsmålet om type plastikk og om varmpumperne inneholder bromerte flammehemmere og i tilfelle med hvilken mengde.

Vedtak

Med hjemmel i lov om produkter og forbrukertjenester (produktkontrolloven) § 10 sjette ledd jf. lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Ingeniørfirmaet Theodor Qviller AS pålegges innen 30 dager fra vedtakets dato å besvare klagers spørsmål om hva slags type plast som benyttes i Samsung luft/luft varmpumper og om produktene inneholder bromerte flammehemmere og i tilfelle i hvilken mengde.

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 12. mars 2019 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål. Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Oslo, 22. mars 2019

Arne Oftedal
leder

Sigrid Andersen Cabot
nestleder

Elin Vestrum
Ina Lindahl Nyrud

Andreas Pihlstrøm
Torggrim Fjellstad

